

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/29

Karar Sayısı : 2004/43

Karar Günü : 31.3.2004

Resmi Gazete tarih/sayı: 18.06.2004/25496

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Hatay 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Hizmet nedeniyle emniyeti suistimal suçundan açılan kamu davasında, Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesini Anayasa'ya aykırı bulan mahkeme, iptali için re'sen başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu 510. maddesi şöyledir:

"Madde 510- Geçen iki maddede yazılı cürümler meslek ve sanat veya ticaret veya hizmet sebebiyle veya emanetçi sıfatiyle veyahut idare etmek için kendisine tevdi olunan veya teminat olarak teslim edilen şeyler üzerinde yapılırsa faili hakkında bir seneden beş seneye kadar hapis cezası tertip olunur ve şikayetname itasına hacet kalmaksızın takibat yapılır."

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME KARARI

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılmalarıyla 13.2.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, iddia ve yargılamaya konu edilen olayın sözleşmeden doğan bir yükümlülüğün yerine getirilmemesi eylemi olduğu, bu eylem için ise Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesinde hürriyeti bağlayıcı ceza öngörüldüğü belirtilerek, bu durumun Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan *"hiç kimsenin yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamayacağı"*na ilişkin hükmüne aykırılık oluşturduğu, sözü edilen maddenin iptal edilmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

AIHS 4 Nolu Protokolden aynen alınarak 3.10.2001 gün ve 4709 sayılı Yasanın 15. maddesiyle Anayasa'nın 38. maddesine eklenen sekizinci fıkrada, hiç kimsenin, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden yoksun bırakılamayacağı öngörülmüş, maddenin gerekçesinde de, *"... 4 nolu protokol gereği sözleşmeden doğan bir yükümlülük nedeniyle hiç kimsenin özgürlüğünden alıkonulamayacağı hükmü eklenmiştir. Sözleşmeden doğan yükümlülük içinde borçlar da vardır ..."* denilmiştir.

38. maddede geçen "yerine getirememe" sözcüğü bir kimsenin sözleşme karşındaki durumunu anlatmaktadır. Bu nedenle, sözleşmeden kaynaklanan bir borcu ödeyebilecek durumda olup da, ödemeyi reddeden kişiler bu madde hükmünden yararlanamaz. Nitekim, protokolün değişikliğe esas alınan 1. maddesi iradi olmayan ödeyememe durumuna ilişkindir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında değerlendirilebilmesi için ilişkinin yalnızca sözleşmeden doğması ve borcun yerine getirilememesi hali için hürriyeti bağlayıcı ceza öngörülmüş olması gerekmektedir.

Yasakoyucunun Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesinde düzenleyerek yaptırma bağladığı hizmet sebebiyle emniyeti suistimal suçu kasten işlenebilen bir suçtur. Suçun oluşabilmesi için failde suç işleme kastının bulunması, başka bir ifadeyle failin kendisinin veya başkasının yararına olmak üzere maddede belirtilen eylemleri bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş olması gerekir.

Maddede suç olarak düzenlenen eylemler "yükümlülüğün yerine getirilememesi" durumu ile ilgili olmayıp, failin, suçun mağduru aleyhine hileli ve kötü niyete dayanan eylemler gerçekleştirmesi, kısaca, "yükümlülüğünü yerine getirmemesi" haline ilişkin bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Türk Ceza Kanunu'nun itiraza konu edilen 510. maddesinde düzenlenen hizmet sebebiyle emniyeti suistimal suçu Anayasa'nın 38. maddesine aykırı değildir.

İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu"nun 510. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 31.3.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Mustafa BUMİN

Başkanvekili
Haşim KILIÇ

Üye
Sait ADALI

Esas Sayısı : 2002/29
Karar Sayısı : 2004/43

Üye

Ali HÜNER

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Aysel PEKİNER

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fazıl SAĞLAM

Üye

A. Necmi ÖZLER